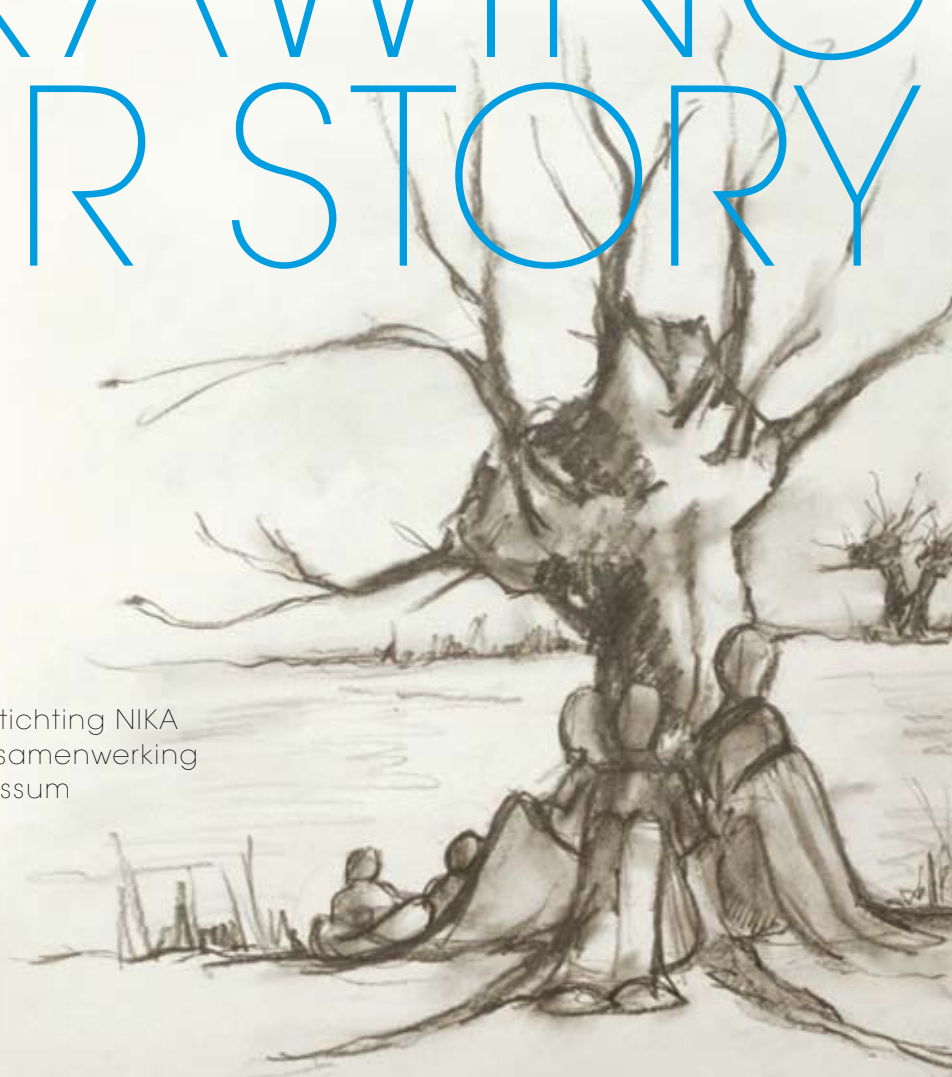

DRAWING HER STORY

Een initiatief van Stichting NIKA
Kunstprojecten in samenwerking
met Gemeente Bussum

Initiatief en organisatie	Nienke Verschuur en Karin Janssen Stichting NIKA Kunstprojecten
Bestuur	Sanne Cohen Sietske Dijkstra Marloes Otten
Partnerorganisatie	Gemeente Bussum
Locatie workshop	Wijkcentrum de Wijzer
Locaties expositie	Gemeentehuis Wijkontmoetingscentrum Palmpit Wijkcentrum de Wijzer
Fotografie	Karin Janssen
Omslag catalogus	detail tekening van Linda Marsman
Docente workshop	Bianca Tangande
Grafisch ontwerp	Miranda van Agthoven, Twin Media bv
Inleiding	Anna Tiggelaar
Druk en afwerking	ZuidamUithof Drukkerijen
DVD	Petronella Productions

DRAWING HER STORY

EEN INITIATIEF VAN STICHTING NIKA KUNSTPROJECTEN
IN SAMENWERKING MET GEMEENTE BUSSUM

Met dank aan alle deelnemers, ook aan hen die niet in deze uitgave genoemd worden.

Op de afbeeldingen en teksten in deze uitgave rust beeldrecht en auteursrecht. Hergebruik van de informatie van deze uitgave, in welke vorm dan ook, is niet toegestaan, tenzij van te voren schriftelijk met Stichting NIKA Kunstprojecten overeengekomen.

www.stichtingnika.nl

VOOR WOORD

DOOR STICHTING
NIKA KUNSTPROJECTEN

Wie is eigenlijk mijn buurvrouw? Wat is haar verhaal? Op het eerste gezicht een alledaagse vraag, maar tevens een essentiële. Want interesse in de mensen om ons heen vormt de basis voor een gezonde samenleving. Zonder onszelf dit soort vragen te stellen, leven we langs elkaar heen, blind voor de schoonheid van de ander. Gelukkig stellen veel mensen zich deze vraag wel. Op zoek naar een antwoord creëerde Stichting NIKA Kunstprojecten *Drawing her Story*. Teken haar verhaal.

Stichting NIKA Kunstprojecten brengt mensen dichter bij elkaar. Dit doet ze door gebruik te maken van de mogelijkheden van beeldende kunst. Om invulling te geven aan haar doelstelling heeft NIKA *Drawing her Story* opgezet, een cultureel integratieproject dat op lokaal niveau wordt uitgevoerd. Tien weken lang komen vrouwen van allerlei nationaliteiten bij-

een in buurthuizen. Allerlei nationaliteiten, dus ook Nederlandse vrouwen. De vrouwen vertellen elkaar aan de hand van tien thema's wie ze zijn en waar ze vandaan komen. Vervolgens tekenen ze deze verhalen, waarbij het uitgangspunt is dat de vrouwen elkaars verhaal tekenen. Zodoende maken zij op een bijzondere en zeer intensieve manier kennis met elkaar.

Om na afloop van de tekenbijeenkomsten ook de overige de buurtbewoners kennis te laten maken met hun buurvrouwen, wordt een tentoonstelling van het werk georganiseerd. Deze expositie reist rond door de plaats waar de vrouwen wonen en wordt op openbaar toegankelijke plaatsen, zoals de bibliotheek en het gemeentehuis, tentoongesteld. Zo kan iedereen kennismaken met de fascinerende verhalen en tekeningen van de deelnemers. Een directe interactie met de buurt wordt aangegaan tijdens de openbaar toeganke-

lijke discussies die NIKA bij de exposities organiseert, waaraan ook de vrouwen uit de workshop deelnemen.

Drawing her Story wordt in verschillende steden en dorpen uitgevoerd, waarbij NIKA steeds samenwerkt met lokale welzijnsorganisaties. Voor u ligt het resultaat van de workshop in Bussum. *Drawing her Story* is door NIKA aangegrepen als een periode van onderzoek. NIKA onderzoekt wat de beste manier is om beeldende kunst als integratiemiddel toe te passen. Haar bevindingen legt ze vast in een handboek, waarvan gemeentes en welzijnsorganisaties gebruik kunnen maken wanneer ook zij een *Drawing her story* project willen opzetten. Het handboek is gratis te downloaden is op www.stichtingnika.nl.

Drawing her Story laat zien dat het begrip 'allochtoon' heel gevarieerd is. Achter dit begrip gaat een wereld schuil van verschil-

lende mensen uit oneindig veel verschillende landen, met verschillende culturen, geloven, ideeën en dromen. Al deze mensen hebben hun eigen reden gehad om naar Nederland te komen.

"Emigratie is heel moeilijk", vertelt Mary, een deelnemster uit Soedan. "Ik heb alles achtergelaten, mijn familie, mijn vrienden, mijn huis en het land waar ik ben opgegroeid en dat ik zo door en door ken en begrijp. Ik vertrok naar een ver en vreemd land waar ik noch de taal sprak noch de cultuur kende." Of iemand nu om bijvoorbeeld romantische redenen naar een ander land vertrekt of hier door verschrikkingen toe wordt gedwongen, emigreren blijft altijd ontzettend moeilijk. Ria, een van de Nederlandse deelnemsters, zegt hierop: "Ik heb er nooit bij stilgestaan hoe ontzettend moeilijk het is om te emigreren. Ik zou niet weten waar ik het zou moeten zoeken als ik opeens een heel nieuw leven op moest bou-

wen in Soedan, Afghanistan of China. Dood en doodeng lijkt me dat. Ik heb er heel veel bewondering voor dat je dat toch maar voor elkaar hebt gekregen."

NIKA gelooft dat de beeldtaal van een tekening veel meer kan vertellen dan een verhaal in woorden. Een drempel voor veel deelnemers is de angst dat ze niet zouden kunnen tekenen. NIKA ziet dat als een winstpunt: juist de relatieve naïviteit en het gebrek aan kennis van tekentechnische foefjes bij de vrouwen, maakt de uiteindelijke tekeningen ontzettend krachtig. De tekeningen grijpen terug naar de kern en laten datgene zien wat de deelnemers kwijt willen, zonder poespas of mooimakerij, met hulp en begeleiding van een gekwalificeerde kunstenaarsdocent.

Deze catalogus geeft een selectie weer van de tekeningen die in Bussum zijn gemaakt. Om privacy- en veiligheidsredenen kunnen

niet alle deelnemers in de catalogus genoemd en getoond worden.

Achterin vindt u op dvd een documentaire die over *Drawing her Story* is gemaakt. Wij wensen u veel plezier toe met het bekijken van het project *Drawing her Story*.

Stichting NIKA Kunstprojecten
Karin Janssen en Nienke Verschuur, directie

INLEIDING

DOOR ANNA TIGGELAAR

Het is negen uur 's ochtends, Zaandam. Het begin van een van de workshops van *Drawing her Story*. De tafel die voor me staat is langzaam gevuld geraakt met lekkernijen. Turkse dürüm, Surinaamse maïzenakoekjes, Friessche dümkes, een wereldkaart van gerechten uit alle windstreken. Iedere schaal is een symbool dat een verhaal vertegenwoordigt, een cultuur. Het thema van deze week is 'eten'. Iedere deelnemer heeft iets klaargemaakt en meegenomen. Tijdens deze les vormen de recepten het uitgangspunt om elkaar via een getekend verhaal uit te leggen hoe een gerecht wordt klaargemaakt.

Drawing her Story brengt wekelijks vrouwen uit allerlei culturen samen om te tekenen en om elkaar via deze tekeningen deelgenoot te maken van elkaars verhaal. Vrouwen die in andere culturen zijn opgegroeid of via hun familie verbonden zijn met andere gewoontes,

andere landen en andere rituelen vertellen hun verhaal aan een Nederlandse buurtgenote en andersom.

Binnen *Drawing her Story* komen verschillende thema's aan de orde. Cultuurverschillen, migratie, familie, herinneringen aan vroeger, maar ook opvattingen over wat het betekent om vrouw te zijn in verschillende culturen. Vooroordelen worden ter discussie gesteld en verhalen worden verteld.

Binnen de workshops worden deze onderwerpen op verschillende manieren uitgewerkt. Zo tekenden de deelnemers tijdens de les met het onderwerp 'migratie' een landkaart met een daaroverheen vliegende vogel. Een Nederlandse reiger, een witte vredesduif boven Java en een pauw, die je zowel in Nederland als in Iran tegenkomt. Een manier om het thema migratie, dat in het leven van bijna alle vrouwen een grote rol speelt, vorm te geven en

bespreekbaar te maken. Niet alleen tijdens de wekelijkse bijeenkomsten wordt er getekend, veel van de deelnemers houden tussendoor een dagboek van tekeningen bij. De verhalen die tijdens de workshops getekend en verteld worden, vormen voor veel van de deelnemers een aanleiding tot reflectie. Imelda, een van de vrouwen die in Hoofddorp aan de workshop deel heeft genomen, zegt het als volgt: "Je gaat hoe dan ook naar binnen. Het is alsof je een fotoalbum hebt dat levend wordt. Als je tekent, herleef je het met je potlood". Tijdens de workshops blijkt dat juist tekeningen datgene kunnen vertellen wat essentieel is in iemands leven. Communicatie via tekeningen overschrijdt de beperkingen die de gesproken taal met zich meebrengt; beeldtaal is universeel en door iedereen te verstaan. In de verhalen van de deelnemers hoor je terug hoe de vrouwen elkaar tijdens de workshops op een unieke manier hebben leren kennen. Of zoals

Imelda het contact met haar buurtgenote beschrijft: "Ze brengt haar land hier naartoe, ze geeft het leven".

In *Drawing her Story* hebben de deelnemers uitdrukking weten te geven aan hun fascinerende verhalen. Met de tekenkunst daarbij als bijzondere methode om niet alleen uitdrukking te kunnen geven aan herinneringen, ervaringen en gevoelens, maar ook om op een andere manier te leren contact te maken en om nieuwe mensen te ontmoeten. Via tekeningen laten de vrouwen elkaar zien waar zij vandaan komen, wat ze hebben meegemaakt en vooral, wie ze zijn.

De workshops van *Drawing her Story* dragen door de aandacht voor elkaars verhaal bij aan de integratie en participatie van vrouwen uit allerlei culturen. Met het feit dat er binnen de groepen zoveel verschillende culturen ver-

tegenwoordigd zijn en met de aandacht die besteed wordt aan de communicatie via beelden, onderscheidt *Drawing her Story* zich van andere integratieprojecten. De serie workshops heeft de deelnemers op zeer intensieve wijze met elkaar in contact gebracht. Bovendien werken de deelnemers mee in het vervolgtraject van de workshops, bestaande uit een reizende expositie, een discussiemiddag, een documentaire en deze catalogus, om zodoende ook anderen te laten kennismaken met de vrouwen van *Drawing her Story*.

Het succes van *Drawing her Story* ten slotte, is vooral te danken aan de deelnemers zelf. Zij hebben zich opengesteld en hun talloze bijzondere verhalen met elkaar en de buitenwereld gedeeld. Lieke, een van de deelnemers in Bussum, beschrijft hieronder hoe zij dat heeft ervaren:

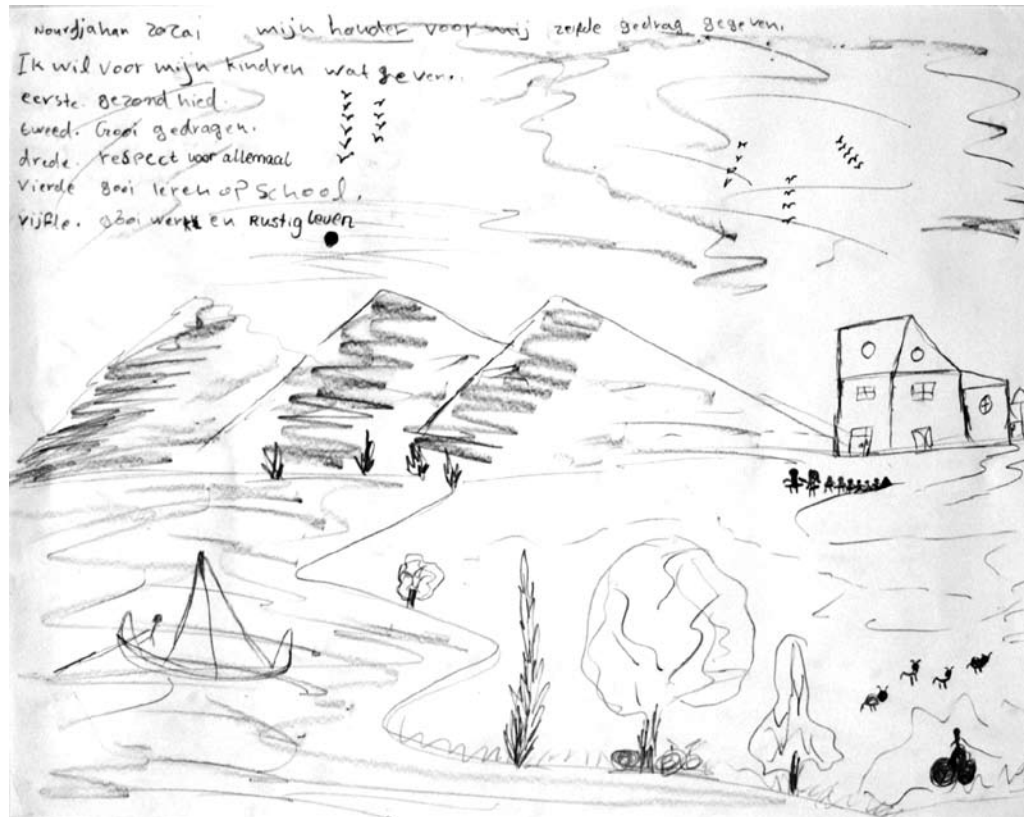
"Op een van de tekeningen lees ik de woorden 'geen oorlog'. Hierachter schuilt een wereld van verdriet. De pijn die deze vrouw moet voelen is bijna tastbaar en ik merk dat de hele groep dit zo ervaart. In een paar weken zijn wij al zoveel dichterbij elkaar gekomen en wordt het steeds duidelijker dat we, door iets samen te doen en goed te luisteren, veel van elkaar leren. Maar op deze zelfde tekening staat ook geschreven 'een betere toekomst' en dat vind ik zo treffend. De maakster ervan woont in een vreemd land, tussen vreemde mensen, en probeert haar leven weer op de rails te krijgen. Zij blijft positief en houdt zicht op de mooie toekomst hier die haar mogelijk te wachten staat. Dat vind ik klasse! Het is een voorrecht dit mee te maken."

TEKENINGEN

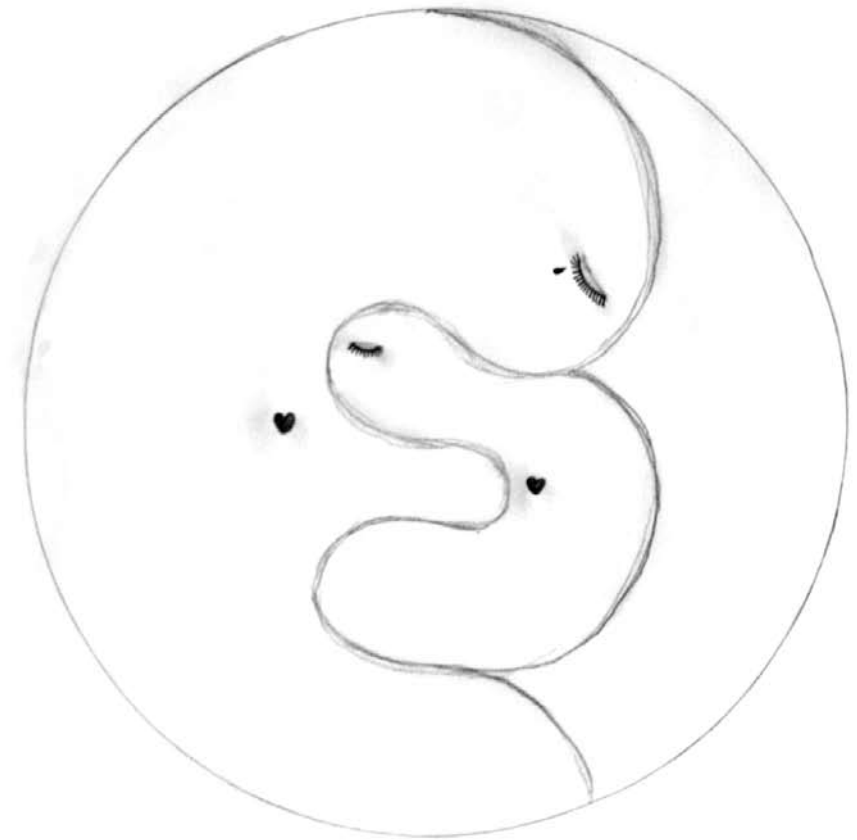
SELECTIE DOOR DE
DEELNEEMSTERS

Linda Marsman (Nederland) tekent haar 'stamboom': "Ik kom uit een gezin van vier kinderen en een stel fijne ouders. Als boom heb ik een knotwilg gekozen, een hele sterke boom. Mijn drie kinderen weten dat ze altijd uit kunnen rusten tegen mijn stam en dat wil ik ook voor mijn twee kleinkinderen."

Nourdjahan Zazai (Afghanistan) heeft zeven kinderen. Haar tekening is een wens voor hen: "Ik wil mijn kinderen wat geven. Het eerste is gezondheid; het tweede is goed gedrag; het derde is respect voor iedereen; het vierde is goed leren op school; het vijfde is goed kunnen werken en een rustig leven."

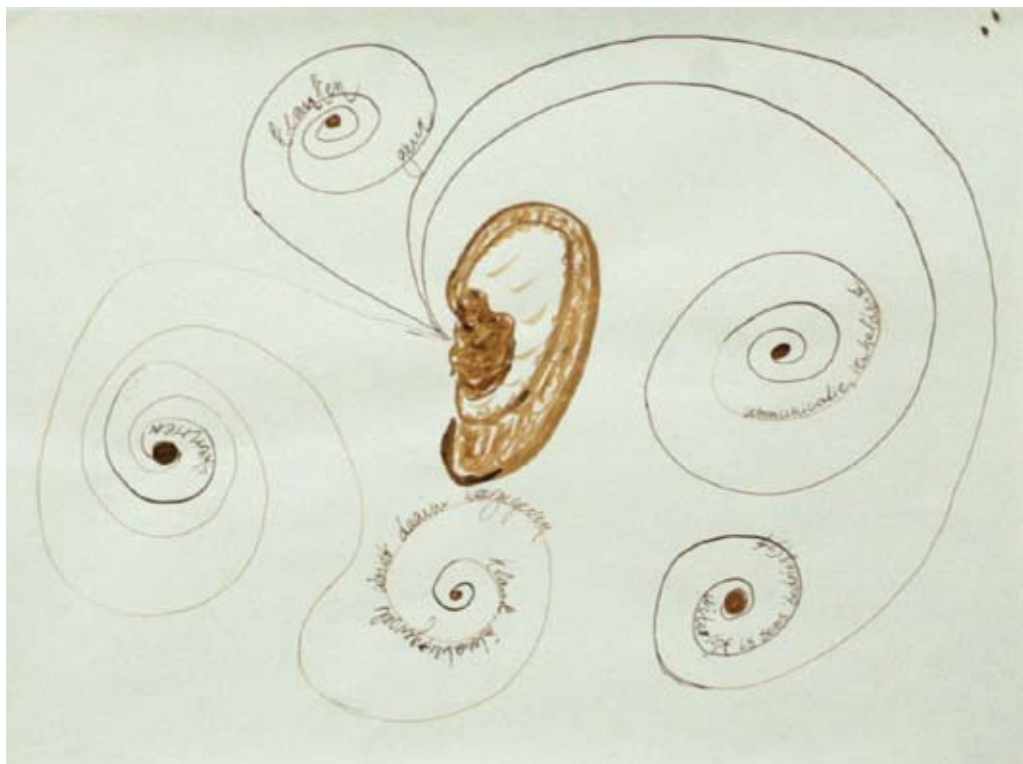
Lianne (Nederland) over haar tekening: "In Bussum heb ik alles, mijn huis, mijn kind, mijn familie, mijn veiligheid."

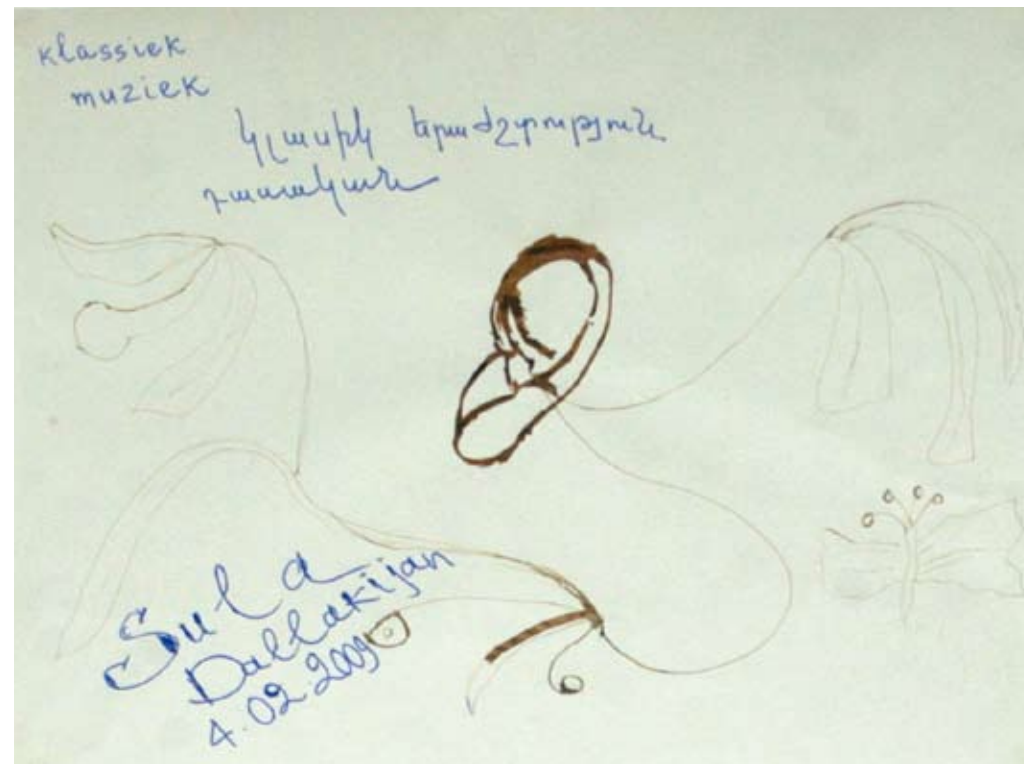

Irena Lekic (Bosnië), Merinda Gasjoni (Kosovo), Lieke de Boer (Nederland) en Bianca Tangande (de Nederlands-Indonesische docente)

Merinda Gasjoni: "Wij hebben een leuke groep en het klikt met iedereen. Wij kunnen zo gezellig samenwerken, tekenen, lachen en huilen om alle verschillende verhalen. De lekkere hapjes uit verschillende landen horen daar ook bij. Je ontdekt bij jezelf dat je meer durft dan je denkt. Dat is een echte opluchting."

Lily van Klooster (Nederland) over haar tekening: "Uiterlijk is soms heel bedrieglijk."

Deze tekening is gemaakt door Sula Sultaniq Sureni Dallakijan (Azerbeidzjan). De andere deelnemers zeggen over Sula: "Er zit veel meer in Sula dan naar buiten komt. Beeldende kunst, literatuur, dichtkunst en klassieke muziek is haar ding. Dan leeft ze op en begint ze te praten."

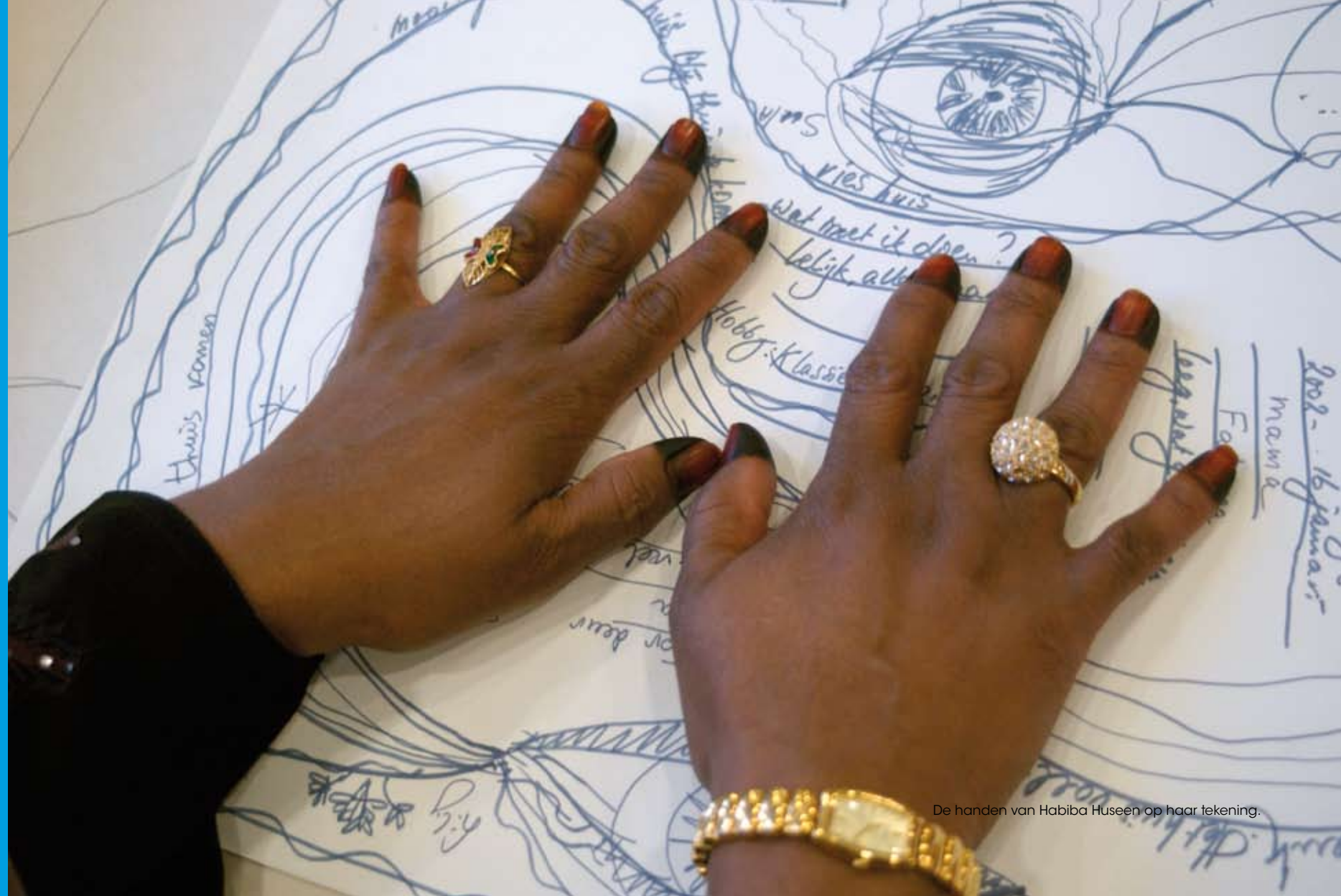
Merinda Gasnjoni (Kosovo) heeft een zoon van veertien en een van zestien. Ze vertelt over haar tekening: "Op mijn zeventiende ben ik uit mijn land gevlucht. Ik was toen drie maanden zwanger van mijn oudste zoon. We moesten alles achterlaten, we mochten niet eens een tas meenemen in de bus. Mensen waren belangrijker dan spullen. We wisten niet waar we naar toe gingen. Nu probeer ik positief te staan in het leven. Het is moeilijk, maar het lukt. Meestal."

Lieke de Boer (Nederland) vertelt over haar tekening: "De twee pilaren zijn mijn ouders. De vier stenen zijn wij, mijn broer en twee zussen. We zijn allemaal ontzettend verschillend, maar op de pilaren ligt een verbindingssteen. Deze symboliseert een van onze gezamenlijke banden: de liefde voor huisdieren."

Lieke de Boer: "In een paar weken zijn wij al zoveel dichterbij elkaar gekomen. Het wordt steeds duidelijker dat we, door iets samen te doen en goed te luisteren, veel van elkaar te leren."

De handen van Habiba Huseen op haar tekening.

Habiba Huseen (Somalië) en haar vijf kinderen hebben haar man al vijftien jaar niet gezien.
Habiba: "We willen allemaal samen zijn. Maar het komt goed, het komt goed..."

Irena Lekic (Bosnië) over haar tekening: "Ik woonde in een heel mooi land. Het was niet zo rijk als Nederland, maar voor mij was het het mooiste land ter wereld. Ik ben daar gelukkig geweest met mijn familie, vrienden, kinderen. Ik had een normaal leven. Maar ik ben alles verloren, behalve het leven van mij en mijn kinderen. Ik was daar iemand. Hier heb ik niks. Gelukkig heb ik gezonde en mooie kinderen en kleinkinderen en wat wil je dan nog meer. Stop... stop oorlogen in de hele wereld. Wat heeft het voor zin voor al die arme mensen?"

Kristina Piotrowska (Polen) vertaalt wat zij in haar tekening heeft geschreven: "Herinneringen... nieuwe kansen!"

"Hoe was je land om te verlaten?" "Vreselijk."

"Kun je iets vertellen?" "Nee."

"Nee. We houden hier mee op."

Irena Lekic: "Ons volk is openhartig, gastvrij en een toevallige reiziger zal men van harte, als een goede bekende, opnemen. Alles zal tot op het laatst verdeeld worden. Het klimaat is matig, continentaal met warme zomers en koude winters."

Linda Marsman: "Wat mij persoonlijk trof is de veerkracht van vrouwen en de rijkdom die spreekt uit de verhalen. Hoe erg die verhalen soms ook waren, het geeft een band ze te mogen aanhoren. Het geeft een inzicht in jezelf, in wat je wel of niet belangrijk vindt."

Irena Lekic (Bosnië) en Linda Marsman (Nederland)

OVER

STICHTING NIKA KUNSTPROJECTEN

Stichting NIKA Kunstprojecten is op 23 mei 2008 opgericht met als doelstelling beeldende kunst in te zetten voor de samenleving om deze prettiger, mooier en leefbaarder te maken.

Om dit te bereiken, realiseert NIKA maatschappelijk geëngageerde kunstprojecten.

NIKA werkt hiervoor steeds samen met verschillende partijen die de maatschappij vertegenwoordigen: kunstenaars, welzijnsorganisaties, bibliotheken, vrouwencentra, et cetera.

Op professioneel gebied maakt NIKA voor de optimale realisatie van haar projecten steeds gebruik van gespecialiseerde freelancers. NIKA werkt daarnaast met vrijwilligers die zich, net als NIKA, tot doel hebben gesteld kwaliteitswerk te leveren.

Vol trots presenteert NIKA in deze catalogus haar eerste project *Drawing her Story*.

NIKA bestaat uit de volgende personen:

Nienke Verschuur, zakelijk leider

Nienke Verschuur is kunsthistorica en heeft als projectleider reeds meerdere grote succesvolle projecten opgezet.

Nienke Verschuur is zakelijk leider van Stichting NIKA Kunstprojecten.

Karin Janssen, artistiek leider

Karin Janssen is beeldend kunstenaar. Zij heeft regelmatig exposities van haar autonome werk en heeft verschillende geslaagde kunstprojecten bedacht en uitgevoerd. Meer over Karin Janssen leest u op www.karinjanssen.com.

Karin Janssen is artistiek leider van Stichting NIKA Kunstprojecten.

Bestuur

Sanne Cohen, Sietske Dijkstra, Marloes Otten

PARTNERS EN SPONSORS

Drawing her Story in Bussum is tot stand gekomen in samenwerking met en met financiële ondersteuning van

Drawing her Story en Stichting NIKA Kunstprojecten worden gesteund door

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Osdorp

P.W. Janssen's
Friesche Stichting

Ontwerp en druk van deze catalogus is mogelijk gemaakt door Twin Media bv, www.twinmediabv.nl

Drawing her Story is een project waarbij allochtone en Nederlandse vrouwen elkaars verhaal tekenen. Vrouwen met oneindig veel verschillende achtergronden nemen deel aan dit project. Dit levert mooie, gevarieerde en persoonlijke tekeningen op. In deze catalogus vindt u deze bijzondere werken terug, samen met de foto's en verhalen van de deelnemers. Op de bijgesloten documentaire kunt u zien hoe de werken tot stand zijn gekomen.

Het project *Drawing her Story* is in verschillende gemeentes uitgevoerd. In deze catalogus ziet u de werken van de deelnemers uit Bussum.

Drawing her Story is een project van Stichting NIKA Kunstprojecten dat in verschillende gemeentes in Nederland wordt uitgevoerd. Het project in Bussum is tot stand gekomen in samenwerking met Gemeente Bussum.